

LIIKLUSÕPETUS III KLASSILE LIHTSUSTATUD RIIKLIKUS ÕPPEKAVAS

VALIKAINED

Koostaja: KÄTLIN TAMM

I Liiklusõpetuse aine üldalused

II Liiklusõpetuse õpetamise eesmärgid

III Liiklusõpetuse rõhuasetused, õppesisu ja taotletavad tulemused

IV Abistavate allikate loetelu liiklusõpetuse teemade käsitlemiseks

I LIIKLUSÕPETUSE AINE ÜLDALUSED

1. Liiklusõpetus on lõimitud õppeine, mis kuulub inimeseõpetuse õppekavasse. Ainekava sisaldab põhilisi teemade valdkondi: teed ja liiklusvahendid, helkur, sebra, foor, liiklusmärgid, sõit ühistranspordiga, liikumine jala ja sõiduvahendiga, sõiduõigus ja ohutu sõit, pilet, reisimine, tähtsad numbrid (112 ja 110), alarmsõidukid, ohud tänaval, muud sõidukid (töömasinad), loodushoid (puhas õhk). Kõikide teemade juures on rõhuasetus probleeme ennetaval aspektil. Aine käsitluse kaudu aidatakse õpilastel väärtustada ohutust, mõista ja selgitada ohuolukordade tekkepõhjuseid, ohtu ennetada, kasutada ohutust tagavaid turvavahendeid ja kutsuda abi. Kujundatakse oskust osaleda diskussioonides ohtu ennetavate tegevuste analüüsimisel. Õpetuse eesmärk (integreeritult teiste ainetega ning järjepideva kasvatustegevusega) on aidata õpilasel kujuneda seaduskuulekaks isiksuseks, kes on võimeline orienteeruma liikluskeskkonnas ning toime tulema iseseisvas praktilises elus.
2. Liiklusõpetus ja teised õppeained on tihedalt lõimunud. Väga tihe seos emakeele, matemaatika, kunstõpetuse, muusika, loodusõpetuse ja matemaatikaga.
3. Liiklusõpetuse teemasid käsitletakse läbi aktiivõppemeetodite. Palju kasutatakse mängulisi elemente, laulu ja õppemänge.
4. Liiklusõpetuse tunnis hinnatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja nende rakendamist. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärgiks on motiveerida ja toetada õpilast.

II LIIKLUSÕPETUSE ÕPETAMISE EESMÄRGID

- õpilane mõistab lihtsat teavet ja oskab seda hankida;
- õpilane valdab järgmisi elementaarseid oskusi: vaatlemine, kuulamine ja kõne mõistmine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine, arvutamine, joonistamine;
- õpilane tunneb liikluses vajalikke kodanikuõigusi ja- kohustusi;
- õpilane tunneb terveid eluviise ning püüab neid järgida (turvavöö, turvavarustus jne);
- õpilane hoolitseb iseenda ja kaaslaste tervise eest (esmaabi);
- õpilane orienteerub koolimaja ümbruses;
- õpilane käitub liikluskuulekalt õues, tänaval, ühistranspordis;
- õpilane teab päästeteenistuste numbreid ja kuidas esitada abipalvet numbritele 112 ja 110;
- õpilane kirjeldab ohtlikke kohti ja olukordasid kooliteel ja koduümbruses ning valib ohutu tee sihtpunktini;
- õpilane oskab paluda ohuolukorras ja õnnetusjuhtumi korral abi;
- õpilane oskab käituda pommiähvarduse korral koolis;
- õpilane oskab käituda ühissõidukeis; siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- õpilane oskab ohutult liigelda märjal/libedal/lumisel teel;
- õpilane oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- õpilane oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

III LIIKLUSÕPETUSE ÕPPESISU III KLASSIS (70 TUNDI; 2 tundi nädalas)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
HOOLETUS EES, ÕNNETUS TAGA 1 T Sissejuhatav tund. Mina kui liikleja. Liiklusohutuskampaaniad, õnnetuste statistika, vanasõnad.	Nimetab, millise liiklusvahendiga liigub enim; Alustab ja jätkab dialoogi; Hindab ning vastandab oma ja kaaslaste igapäevaseid käitumisakte õige/vale tasandil; Laieneb ja paraneb õpilase sõnavara; Õpilane kuulab õpetajapoolset juttu ning on võimeline vastama jutu/teksti kohta käivatele küsimustele.
TEE 5 T Erinevad teed ja sõidukid, mis mööda neid liiguvad (õhu-, maa, vee...). Mitmerealised sõiduteed. Mõistatused.	Nimetab ja eristab erinevaid liiklusvahendeid ja teid, mida mööda need sõidavad; Oskab hinnata milliseid teid pidi ja milliste masinatega saab kiiremini sihtpunkti X; Eristab kiiret ja aeglast liikumist; Õpilane loeb iseseisvalt teemaga seonduvat lühiteksti, saab hakkama ära kirjaga ning täidab töölehti; Õpilane suudab õpetaja abiga täita töövihiku ülesandeid; Õpilane teab peast kuni kahte lastelaulu; Õpilane saab esmaseid teadmisi liikluskultuurist;

	Õpilased tajuvad liikluskeskkonda.
<p>HELKUR 6T</p> <p>Helkuri ajalugu, funktsioon, vajalikkus, liikumine pimedal ajal koos-ja ilma helkurita. Katsed. Kuidas helkur jalakäija nähtavaks teeb? Õppevahendite meisterdamine. Helkurikontroll. Missugune on hea ja missugune on halb helkur? Helkurvestid.</p>	<p>Õpilane teab helkuri ajalugu ja vajalikkust;</p> <p>Õpilane mõistab helkuri tööpõhimõtet;</p> <p>Õpilane teab vähemalt ühte helkuri kohta käivat luuletust;</p> <p>Õpilane saab hakkama õppevahendi meisterdamisega;</p> <p>Õpilane saab hakkama ühismängudes osalemisega, mõistab juhendeid.</p>
<p>ÜLEKÄIGURADA 4 T</p> <p>Reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurada. Mis on sebra? Mis on sebra ülesanne liikluses? Jalakäijate ülekäiguraja märk. Tee ületamine. Vasak ja parem pool.</p>	<p>Õpilane eristab reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurada;</p> <p>Õpilane oskab teoorias ja praktikas leida tee ületamiseks ohutuima viisi/koha;</p> <p>Õpilane tunneb jalakäijate ülekäiguraja märki;</p> <p>Õpilasel kinnistub parema ja vasaku poole tundmine;</p> <p>Õpilane saab hakkama õppekäigul antavate ülesannetega (tee õige ületamine, liiklemise suuna ja kiiruse määramisega, hanereas kõndimisega jne).</p>
<p>VASAK JA PAREM LIIKLUSES 4 T</p> <p>Reguleerimata ülekäiguraja ületamine. Parem ja vasak pool. Käitumine liiklussituatsioonides. Õige ja vale tee ületamine. Liiklussuuna ja kiiruse määramine.</p>	<p>Õpilane eristab vasakut ja paremat poolt;</p> <p>Õpilane oskab määrata liiklusvahendite liikumissuunda;</p> <p>Õpilane oskab õigesti ületada teed;</p>

	<p>Õpilane teab, mis on reguleerimata ülekäigurada ja kuidas seda ületada;</p> <p>Õpilasel kujunevad ohutu liiklemise harjumused;</p> <p>Õpilastest kujundatakse üksteisega arvestavaid liiklejaid.</p>
<p>VALGUSFOOR 6 T</p> <p>Erinevad foorid. Valgusfoori tuled, nende tähendus (sõita ei tohi; lubatud sõita; tähelepanu; jalakäija võib ületada sõidutee). Millise tule ajal on vaja oodata, millise tule ajal võib minna üle tee. Mõistatused valgusfoori kohta. Valesti ja ohtlikult liiklejate märkamine.</p>	<p>Õpilane tunneb valgusfoori tööpõhimõtet;</p> <p>Õpilasel kinnistub värvuste tähendus;</p> <p>Õpilane eristab ohtlikke situatsioone ristmikul (piltidel/töölehtedel);</p> <p>Õpilane teab valgusfoori kohta käivaid mõistatusi ning ühte-kahte samateemalist laulu;</p> <p>Õpilane saab juhendi järgi hakkama ühismängude mängimisega;</p> <p>Õpilased hoiduvad käitumast inimesi ohustavalt ning liiklust takistavalt.</p>
<p>LIIKLUSMÄRGID 4 T</p> <p>Liiklusmärkide vajalikkus, värvus ja kuju. Liiklusmärkide jagunevus (kohustus, osutus, teenindus, hoiatus, eesõigus, keelu). Olulisemate liiklusmärkide õppimine. Liiklusmärkide rühmitamine.</p>	<p>Õpilane tunneb enim vajalikke liiklusmärke ja oskab neid eristada jagunevuse ning värvuse järgi;</p> <p>Õpilasel kinnistus oskus rühmitada;</p> <p>Õpilane mõistab liiklusmärkide vajalikkust ja oskab seda ka kaaslastele selgitada/põhjendada.</p>
<p>LIIKLEMINE TALVEL 2 T</p> <p>Millised ohud varitsevad meid talvistel tänavatel? Libedus, lumi, lumehanged. Pidurdusteekeond. Sobivad kohad lumesõja ja kelgutamise jaoks. Helkur, helkurvest, heledad riided. Sebra ei pruugi olla lumisel talvel nähtav.</p>	<p>Õpilane teab, kuidas liigelda pimedas, hämaras ja libeda teega;</p> <p>Õpilane mõistab talvise liiklemise erinevust muudel aastaegadel liiklemisest;</p> <p>Õpilane saab aru ja oskab põhjendada, miks on vaja kanda heledaid riideid ja</p>

	<p>helkurit;</p> <p>Õpilane teab reeglit: Peatun, kuulan, vaatan!;</p> <p>Õpilane oskab määratleda teede seisukorda-märg, kuiv, libe...</p>
<p>ÜHISTRANSPOORT 4 T</p> <p>Ühistranspordi vahendid, käitumine ühistranspordis (viisakusreeglid), bussi-trammi-ja trollipeatused. Sõit taksos. Millist käitumist oled ühistranspordiga sõites näinud? Milline on sobilik ja sobimatu käitumine ühissõidukis? Kuidas ületada sõidutee, kui oled bussist väljunud. Sõidupiletid, nende soetamine. Kontrolör ja „jānes“.</p>	<p>Õpilane oskab kirjeldada liiklemise eripärasid linnas ja maal;</p> <p>Õpilane mõistab ühistranspordi vajalikkust;</p> <p>Õpilane teab, millised on üldtuntud reeglid ühistranspordiga sõites;</p> <p>Õpilane eristab pildilt erinevaid ühistranspordi sõidukeid (tramm, troll, buss...);</p> <p>Õpilane saab hakkama õpetaja poolt esitatud teemakohase teksti sõnumi edasi jutustamisega;</p> <p>Õpilane eristab õiget ja väärā käitumist tekstis ja pildil.</p>
<p>LIIKUMINE 3 T</p> <p>Reguleerija märguanded. Liikumine jala ja sõidukitega.</p>	<p>Õpilane mõistab, mis on reguleerija töö ja saab aru tema märguannetest;</p> <p>Õpilane teab, kes on liikleja ja mis eristab jalakäijat sõitjast ja juhust;</p> <p>Õpilane saab õpetaja abiga hakkama kooli territooriumi ja liikluskeskkonna kaardistamisega;</p> <p>Õpilasel areneb kuulamisoskus tänaval liikudes, heli suuna määramisel;</p> <p>Õpilane mõistab erinevate liiklusvahendite otstarvet;</p> <p>Õpilane oskab liiklusega seostada mõisteid kiiremini, aeglasemalt, lähemal ja kaugemal, suurem ja väiksem...;</p>

	<p>Õpilane saab hakkama liiklusteemaliste laulude õppimise ja sisu lahti mõtestamisega;</p> <p>Õpilane tutvub liikluseeskirja kui õigusaktiga.</p>
<p>OHUTU LIIKLEMINE 5 T</p> <p>Sõiduvahendid, mis aitavad inimestel kiiremini edasi liikuda. Turvavarustus sõites autoga, rattaga, rulaga, rulluiskudega. Kui vana on auto, ratas, buss? Liiklusvahendid siis ja nüüd. Ohutu liiklemine (turvavöö, turvaiste, turvavööpadi, turvahäll, turvavööiste, kaine juht). Ohtlikud situatsioonid, nende äratundmine. Tikutoosi ja nööpide katse. Õige kiiruse valik. Millal toimus esimene suurem autoõnnetus Eestis ja kuidas töötavad autodel pidurid. Turvavöö reklaamis ja reklaamplakatil.</p>	<p>Õpilane oskab hinnata erinevate katsete tulemusel turvavarustuse vajalikkust;</p> <p>Õpilane oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid;</p> <p>Õpilane oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta;</p> <p>Õpilane eristab ohtlikku liikluskäitumist õigest käitumisest;</p> <p>Õpilane suudab kirjeldada ohutust propageerivate reklaamide ja reklaamplakatil nähtut;</p> <p>Õpilane osaleb diskussioonis ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel.</p>
<p>ÕNNETUS EI HÜÜA TULLES 2 T</p> <p>Kuidas anda esmaabi, kutsuda abi õnnetuse korral. Miks juhtuvad õnnetused. Kuidas saame kaasa aidata, et õnnetusi ei juhtuks. Number 112. Ohtlikud kõrvaklapid liikluses.</p>	<p>Õpilane teab hädaabinumbrit 112 ja oskab sellele adekvaatselt edastada infot;</p> <p>Õpilane teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;</p> <p>Õpilane oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;</p> <p>Õpilane saab hakkama väiksemate tulekollete kustutamistega (lõke, rasv pannil);</p>

	<p>Õpilane oskab kirjeldada ohtusid koolis ja kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist.</p>
<p>ERIOTSTARBELISED SÕIDUKID 4 T</p> <p>Politsei, kiirabi, tuletõrje. Kaks tähtsat numbrit: 112 ja 110. Vilkuritega autode eesõigus. Kuidas käituda ja kellele teatada, kui midagi on juhtunud. Kuidas anda edasi infot. Miks on vaja säilitada rahu. Tunne kella, anna vanematele teada kui jääd hiljaks ning kus ja kellega oled. Suhtlemine ja äraütlemine võõrastele pakkumistele. Ebameeldivast olukorrast rääkimine. Kaitse ennast. Ei tähendab EI-d.</p>	<p>Õpilane eristab politsei, kiirabi ja tuletõrjeautosid ning nendes sõitvaid ametnikke;</p> <p>Õpilane suudab ärevas olukorras säilitada rahu ja anda operaatoritele edasi adekvaatset infot toimunu kohta;</p> <p>Õpilane teab, millal helistada numbrile 110 ja millal 112;</p> <p>Õpilane teab, millised n tema õigused ja kohustused;</p> <p>Õpilane suudab tunda ära ohtlikke olukordi ja inimesi, ning neist eemale hoida.</p>
<p>SÕIT RONGIGA 2 T</p> <p>Rongi erinevus teistest sõidukitest. Perroon ja jaam. Ohutu rongile minek ja maha tulek. Mis vahe on rongil ja veduril ning jaamal ning vaksalil? Millal hakkas sõitma esimene rong. Kui kiiresti sõidavad kiirrongid.</p>	<p>Õpilane oskab valida raudtee ületamiseks kõige ohutuma koha;</p> <p>Õpilane oskab hinnata rongi liikumiskiirust ja määrata vahemaid;</p> <p>Õpilane on teadlik ohutusala- ja kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;</p> <p>Õpilane väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas.</p>
<p>ÄRA PUUTU POMMI 2 T</p>	<p>Õpilane oskab käituda pommiähvarduse ja koolitulistamise korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;</p> <p>Õpilane teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;</p>

	<p>Õpilane oskab vajadusel kasutada tulekustutustekki;</p> <p>Õpilane oskab ohust/õnnetusest kiiresti ja korrektselt teatada.</p>
<p>TURVAMEES 2 T</p> <p>Turvamees ja turvatöötajad. Nende töökohad, tööülesanded.</p>	<p>Õpilane teab, millist tööd teeb turvamees;</p> <p>Õpilane eristab turvatöötajat politseinikust;</p> <p>Õpilane mõistab, et turvatöötajatel on erinevad ülesanded.</p>
<p>REISIMINE 6 T</p> <p>Erinevad piletid (lennuki, rongi...). Käitumine võõral maal. Mida teha, kui oled eksinud. Kes on turistid. Kaardi lugemine, orienteerumine. Tee küsimine ja tänamine. Pass ja ID pilet.</p>	<p>Õpilane õpib hindama ohtlikke olukordi võõrastes kohtades;</p> <p>Õpilane teab, kuidas käituda eksimise korral ja kelle poole pöörduda abi saamiseks;</p> <p>Õpilane teab, kes on turist ja kuidas turistina võõral maal käituda;</p> <p>Õpilane õpib lugema lihtsamat kaarti;</p> <p>Õpilane eristab erinevaid pileteid;</p> <p>Õpilane saab hakkama orienteerumisega koolimaja ümbruses;</p> <p>Õpilane teab, milleks on vajalikud reisidokumendid ja miks neid kindlas kohas tuleb hoida.</p>
<p>PÕLLUTÖÖ MASINAD 2 T</p>	<p>Õpilane eristab põllutöömasinaid tavapärasest liikluspildis;</p> <p>Õpilane mõistab, miks osad masinad sõidavad aeglasemalt, teised kiiremalt;</p> <p>Õpilane teab, millist tööd erinevad põllutöömasinad teevad;</p> <p>Õpilane eristab piltidelt erinevaid masinaid.</p>

<p>KESKKONNA SÄÄSTMINE, PUHAS ÕHK 2 T</p> <p>Õhk ja selle vajalikkus maailmale ning mulle. Heitgaas, saaste, osoon, happvihm, sudu. Mis kaitseb ja mis kahjustab õhku? Ühistranspordi kasulikkus, auto kasutamise piiramine, kus tohib pesta autot ja kus mitte. Millised on heitgaaside ja saaste mõjud maailmale, Eestile ja minule (surevad puud, loomad ja inimesed haigestuvad...). Lope. Mis on õhule hea (lind, õhupall, liblikas, tuulelohe) ja mis on õhule halb (lennuk, deodorant, auto, tehas, suits).</p>	<p>Õpilane teab, kuidas hoida loodust ja keskkonda;</p> <p>Õpilane mõistab suurenenud tehnikamaailma ohtu;</p> <p>Õpilane teab, kes on Lope ja mis on tema ülesanne;</p> <p>Õpilane oskab nimetada, kuidas tema saab keskkonda säästa;</p> <p>Õpilane eristab keskkonda säästvaid ja saastavaid tegevusi.</p>
<p>ÕPPEKÄIGUD, ETENDUSED 4 T</p>	<p>Õpilane tunneb rõõmu liikumisest;</p> <p>Õpilane teab peast teemakohaseid laule ja luuletusi ning lühitekste;</p> <p>Õpilane õpib mõistma liiklustõdesid reaalses situatsioonides ja läbimängimise teel.</p>

IV Abistavate allikate loetelu liiklusõpetuse teemade käsitlemiseks

- Sebra ja Fredi värvimisraamat
- K. Smitt „Lugusid liiklusest“
- Liiklusõpetuse töölehed 2 klassile
- Õppevahend „Näe ja ole nähtav“
- K. Tamm „Liiklusmapp“

- „Alustame turvalist kooliteed“
- K. Kinkar „Mina liiklen ohutult“
- L. Erik/K. Kohari „Liiklusmängud ja tegevused“
- Metoodilisi juhendeid laste liiklusalase kasvatustöö teostamiseks
- „Turvaliselt tänaval“
- „Kuritegude vältimise käsiraamat“
- „Minu tänav“
- „Liiklusaabits“
- Kukeaabitsa liiklusvihik
- „Lope ja õhk“
- „Jete ja Jesperi käigud“
- Liiklusmärgid
- Munakiiver
- Fredi ja Sebra liiklusdoomino
- Fredi ja Sebra liikluspuzzle
- Täringumäng Sõpradega kooliteel
- Liiklusmemoriin

- Pusle „Lapsena lii kluses“
- Kaardimäng lii klusest „Roheline tuli“
- DVD Ole nähtav! Lood lii kluskoer Vär di seiklustest
- DVD Lii kluskasvatuse alused tegevused liikumiskasvatuse õppeväljakul 2-7. aastastele lastele
- DVD Turvavöö võib päästa elu
- DVD Helkur aitab
- DVD Koolilaps lii kluses
- DVD Sü nna
- DVD Juua või juhtida
- DVD Lii kluskäitumine
- DVD Georg
- DVD Miks see just meiega juhtuma pidi
- Riigi Teataja „Laste lii kluskasvatuse kord“